

**Društvo matematikov, fizikov
in astronomov Slovenije**

Jadranska ulica 19
1000 Ljubljana

Tekmovalne naloge DMFA Slovenije

Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije dovoljuje shranitev v elektronski obliki, natis in uporabo gradiva v tem dokumentu **za lastne potrebe učenca/dijaka/študenta in za potrebe priprav na tekmovanje na šoli, ki jo učenec/dijak/študent obiskuje**. Vsakršno drugačno reproduciranje ali distribuiranje gradiva v tem dokumentu, vključno s tiskanjem, kopiranjem ali shranitvijo v elektronski obliki je prepovedano.

Še posebej poudarjamo, da **dokumenta ni dovoljeno javno objavljati na drugih spletnih straneh** (razen na www.dmfa.si), dovoljeno pa je dokument hraniti na npr. spletnih učilnicah šole, če dokument ni javno dostopen.

40. DRŽAVNO TEKMOVANJE ZA ZLATO VEGOVO PRIZNANJE

17. april 2004

8. razred

Navodila za šifriranje:

Na mizi imaš prijavitni list, nalepko s šifro, tekmovalno polo formata A3 in pritožni list. Nalepko nalepi na prvo stran tekmovalne pole, prijavitni list in pritožni list pa sta že opremljena s šifro. List z nalogami, prijavitni list in pritožni list po tekmovanju odnesi s seboj. V primeru ugovora na vrednotenje izdelka **uporabi pritožni list**. Na prijavnem listu imaš uporabniško ime in geslo, ki ti omogočata, da takoj, ko bo tekmovalna komisija dosegel vnesla v strežnik, svoj dosegel vidiš na naslovu <http://www.dmfa.si>, povezava Rezultati tekmovalj, ali preko mobilnega telefona, ki omogoča WAP, na naslovu <http://wap.dmfa.si>

Čas za reševanje je 120 minut.

Izdelek piši s črnilom čitljivo in pregledno na tekmovalno polo, priloženi papir pa služi za razmišljanje.

DRŽAVNA TEKMOVALNA KOMISIJA TI ŽELI VELIKO USPEHA.

Dosežki bodo najhitreje (22.4.) vidni na internet naslovu <http://www.dmfa.si>, naloge in rešitve pa že danes.

1. naloga

Izračunaj vrednost izraza:

$$\frac{7^3 + (-4)^4 + \sqrt{5 \cdot (5^2 + 2^2) - (4^2 - \sqrt{16})^2}}{1 - \frac{\sqrt{5^2 - 4^2}}{\sqrt{16}}} - (4^2 - \sqrt{25}) \cdot 6^2 =$$

2. naloga

Neko naselje v občini je zgrajeno na četrt kvadratnega kilometra velikem zemljišču. Zelenice pokrivajo 10 % celotnega zemljišča. V blokih in stolpnicaх živi 5000 ljudi. Da bi rešili problem parkiranja, je župan predlagal, da bi zelenice spremenili v parkirišča. Parkirna mesta bi bila enako velika, vsako 15 m².

- Izračunaj, koliko parkirnih mest bi bilo možno zgraditi.
- V naselju ima avto vsak drugi prebivalec. Ali bi bilo teh parkirnih mest dovolj za vse? Odgovor utemelji.

3. naloga

Obseg kvadrata s stranico a povečamo za 20 %.
Za koliko odstotkov se poveča njegova ploščina?

4. naloga

Krogu s polmerom 25 cm je očrtan raznostraničen večkotnik, katerega ploščina meri 20 dm².
Izračunaj obseg tega večkotnika.

5. naloga

Prodajalec je označeval cene rabljenih avtomobilov v evrih takole: na vetrobransko steklo je za brisalce zataknil štiri lističe, vsako številko štirimestne številke je zapisal na drug listič. Nekega vetrovnega dne je veter odpihnil listič tisočic z enega od avtomobilov. Tako je bila nakupna cena tega avtomobila nenadoma znižana na triinsedemdesetino prvotne cene.

Kolikna je bila prvotna cena tega rabljenega avtomobila?

Vsako nalogo ocenimo z 0 do 5 točk.

Vse matematično in logično korektne rešitve so enakovredne.

Ob korektni uporabi nepravilnega delnega rezultata v naslednjih korakih le-te ovrednotimo kot pravilne.

1. naloga

- $7^3 = 343, \quad (-4)^4 = 256 \dots\dots\dots 1t$
- $\sqrt{5 \cdot (5^2 + 2^2) - (4^2 - \sqrt{16})^2} = \sqrt{145 - 144} = 1 \dots\dots\dots 1t$
- $1 - \frac{\sqrt{5^2 - 4^2}}{\sqrt{16}} = 1 - \frac{3}{4} = \frac{1}{4} \dots\dots\dots 1t$
- $(4^2 - \sqrt{25}) \cdot 6^2 = 11 \cdot 36 = 396 \dots\dots\dots 1t$
- $\frac{599+1}{4} - 396 = 4 \cdot 600 - 396 = 2004 \dots\dots\dots 1t$

 5t

2. naloga

- a)
- Velikost zemljišča v m²: $\frac{1}{4} \text{ km}^2 = 250000 \text{ m}^2 \dots\dots\dots 1t$
  - Zelenice pokrivajo: 10 % od 250000 m² = 25000 m² $\dots\dots\dots 1t$
  - Zgraditi je možno 1666 parkirnih mest. (25000 : 15 = 1666,6) $\dots\dots\dots 1t$
- b) Odg.: Ne, še vedno bi bilo 834 parkirnih mest premalo, kajti 2500 – 1666 = 834. $\dots\dots\dots 2t$

 5t

3. naloga

Označimo obseg danega kvadrata z o in ploščino s p .

- $o = 4a$
 $o_1 = 4a + 20 \% \text{ od } 4a \dots\dots\dots 1t$
 $o_1 = 4a \cdot \frac{6}{5} = 4 \cdot (\frac{6}{5}a) \dots\dots\dots 1t$
- $a_1 = \frac{6}{5}a \dots\dots\dots 1t$
- $p_1 = (\frac{6}{5}a)^2$
 $p_1 = \frac{36}{25}a^2 \dots\dots\dots 1t$
- $\frac{36}{25}a^2 = \frac{144}{100}a^2 = a^2 + 44 \% \text{ od } a^2$
 Ploščina kvadrata se poveča za 44 %. $\dots\dots\dots 1t$

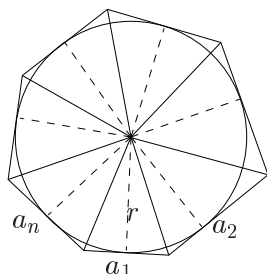

 5t

Vsako nalogo ocenimo z 0 do 5 točk.

Vse matematično in logično korektne rešitve so enakovredne.

Ob korektni uporabi nepravilnega delnega rezultata v naslednjih korakih le-te ovrednotimo kot pravilne.

4. naloga

- Večkotnik lahko razdelimo na n trikotnikov z višino r in osnovnicami $a_1, a_2, \dots, a_n$ 1t
- Ploščina večkotnika je:
  - $p = \frac{a_1 \cdot r}{2} + \frac{a_2 \cdot r}{2} + \dots + \frac{a_n \cdot r}{2}$ 1t
  - $p = \frac{r}{2} \cdot (a_1 + a_2 + \dots + a_n)$ 1t
  - $a_1 + a_2 + \dots + a_n = o$
  - $p = \frac{r}{2} \cdot o$ 1t
- $o = \frac{2p}{r}$
 $o = 160 \text{ cm}$ 1t
 Obseg večkotnika je 160 cm.

 5t

5. naloga

- Nakupna cena avtomobila v evrih je štirimestno število:
 npr.: $a \cdot 1000 + b \cdot 100 + c \cdot 10 + d$.
 Število tisočic smo označili z a , trimestni konec števila ($b \cdot 100 + c \cdot 10 + d$) pa z y 1t
- Dobimo:
  - $\frac{1}{73}$ od $(a \cdot 1000 + y) = y$ ali $a \cdot 1000 + y = 73y$ 1t
  - $125 \cdot a = 9 \cdot y$ 1t
  - Ker je število $125a$ deljivo z 9 in je $0 < a \leq 9$ je $a = 9$ in zato $y = 125$ 1t
  - Število je 9125.
 Prvotna nakupna cena avtomobila je bila 9125 evrov. 1t

 5t

40. DRŽAVNO TEKMOVANJE ZA ZLATO VEGOVO PRIZNANJE

17. april 2004

9. razred

Navodila za šifriranje:

Na mizi imaš prijavn list, nalepko s šifro, tekmovalno polo formata A3 in pritožni list. Nalepko nalepi na prvo stran tekmovalne pole, prijavn list in pritožni list pa sta že opremljena s šifro. List z nalogami, prijavn list in pritožni list po tekmovanju odnesi s seboj. V primeru ugovora na vrednotenje izdelka **uporabi pritožni list**. Na prijavnem listu imaš uporabniško ime in geslo, ki ti omogočata, da takoj, ko bo tekmovalna komisija dosežek vnesla v strežnik, svoj dosežek vidiš na naslovu <http://www.dmfa.si>, povezava Rezultati tekmovalj, ali preko mobilnega telefona, ki omogoča WAP, na naslovu <http://wap.dmfa.si>

Čas za reševanje je 120 minut.

Izdelek piši s črnilom čitljivo in pregledno na tekmovalno polo, priloženi papir pa služi za razmišljanje.

DRŽAVNA TEKMOVALNA KOMISIJA TI ŽELI VELIKO USPEHA.

Dosežki bodo najhitreje (22.4.) vidni na internet naslovu <http://www.dmfa.si>, naloge in rešitve pa že danes.

1. naloga

Izraz $2x^3 - \frac{k+2}{3}x^2 + \frac{11-5k}{3}x + 30$ ima za $x = -2$ vrednost 6.

Izračunaj vrednost tega izraza za $x = -1,5$.

2. naloga

Na neki osnovni šoli je v zaključnem razredu 58 % fantov. V gimnazijo se želi vpisati 13 deklet in 12 fantov. Vsi ostali želijo nadaljevati šolanje na tehniških šolah. Med kandidati za tehniške šole je 60 % fantov.

Koliko deklet se namerava vpisati v tehniške šole?

3. naloga

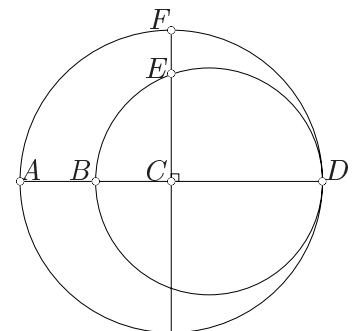
Robovi kvadra so v razmerju 2 : 3 : 4. Kvader razrežemo z ravnino skozi dve izmed najdaljših diagonal stranskih ploskev v dve skladni prizmi.

Zapiši in poenostavi razmerje med površino kvadra in površino ene izmed nastalih prizem.

4. naloga

Krožnici na sliki se dotikata v točki D . Večja krožnica ima središče v točki C . Dolžina daljice AB je 9 cm, dolžina daljice EF pa 5 cm. Kot $\sphericalangle ACF$ je pravi kot.

Izračunaj dolžino premera večje krožnice.

5. naloga

Izračunaj vsoto števk števila $999\,999\,999\,999\,995^2$.

Vsako nalogo ocenimo z 0 do 5 točk.

Vse matematično in logično korektne rešitve so enakovredne.

Ob korektni uporabi nepravilnega delnega rezultata v naslednjih korakih le-te ovrednotimo kot pravilne.

1. naloga

- Za $x = -2$ dobimo enačbo:
 $2 \cdot (-2)^3 - \frac{k+2}{3} \cdot (-2)^2 + \frac{11-5k}{3} \cdot (-2) + 30 = 6$ 1t
- $k = 1$ 1t
- Za $k = 1$ dobimo izraz $2x^3 - x^2 + 2x + 30$ 1t
- Vrednost izraza $2x^3 - x^2 + 2x + 30$ za $x = -1,5$:
 $2 \cdot (-3,375) - 2,25 - 3 + 30 =$ 1t
 $= -6,75 - 2,25 - 3 + 30 = 18$ 1t

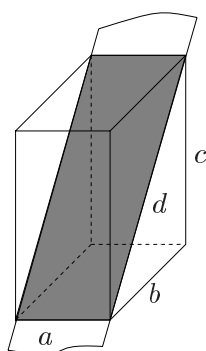
5t

2. naloga

Označimo z n število učencev v zaključnem razredu osnovne šole.

- Fantov je $\frac{58}{100}n$, deklet pa $\frac{42}{100}n$ 1t
- Za tehniške šole se je odločilo $(\frac{58}{100}n - 12)$ fantov in $(\frac{42}{100}n - 13)$ deklet, skupaj $n - 25$ 1t
- Enačba: $\frac{\frac{58}{100}n-12}{n-25} = \frac{60}{100}$ 1t
 $n = 150$ 1t
- Na tehniške šole se namerava vpisati $\frac{42}{100}n - 13 = 50$ deklet. 1t

5t

3. naloga

Označimo: $a = 2t, b = 3t, c = 4t$

- Najdaljša ploskovna diagonala:
 $d^2 = (3t)^2 + (4t)^2$
 $d = 5t$ 1t
- Ploščina pravokotnega preseka:
 $p = 10t^2$ 1t
- Površina kvadra:
 $P_k = 52t^2$ 1t
- Površina tristrane prizme:
 $P_p = 10t^2 + 8t^2 + 6t^2 + 12t^2 = 36t^2$ 1t
- Razmerje: $P_k : P_p = 52t^2 : 36t^2 = 13 : 9$ 1t

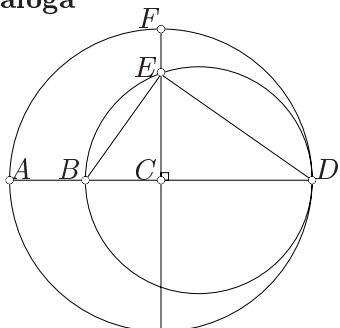
5t

Vsako nalogo ocenimo z 0 do 5 točk.

Vse matematično in logično korektne rešitve so enakovredne.

Ob korektni uporabi nepravilnega delnega rezultata v naslednjih korakih le-te ovrednotimo kot pravilne.

4. naloga

- Kot $\sphericalangle DEB$ je pravi (obodni kot nad premerom),
 $\sphericalangle CEB \cong \sphericalangle CDE$ (kota s paroma pravokotnimi kraki),
in $\sphericalangle BCE \cong \sphericalangle ECD$ (prava kota),
zato $\triangle CDE \sim \triangle CEB$ 1t
- Označimo: $\overline{AC} = \overline{CD} = \overline{CF} = r$
 $\overline{CE} = r - 5$, $\overline{BC} = r - 9$
Velja: $\frac{r-5}{r} = \frac{r-9}{r-5}$ 2t
 $r = 25$ 1t
- $2r = 50$ cm

Premer večje krožnice je 50 cm. 1t

5t

5. naloga

- $999\,999\,999\,999\,995 = (10^{15} - 5)$ 1t
- $(10^{15} - 5)^2 = 10^{30} - 2 \cdot 5 \cdot 10^{15} + 25 = 10^{30} - 10^{16} + 25$ 1t
- $(10^{15} - 5)^2 = 10^{16} \cdot (10^{14} - 1) + 25$ 1t
 $10^{14} - 1 = \underbrace{99999999999999}_{14 \text{ devetk}}$
- $(10^{15} - 5)^2 = \underbrace{99999999999999}_{14 \text{ devetk}} \underbrace{0000000000000000}_{16 \text{ ničel}} + 25$
- $(10^{15} - 5)^2 = \underbrace{99999999999999}_{14 \text{ devetk}} \underbrace{0000000000000000}_{14 \text{ ničel}} 25$ 1t
- Vsota števk števila $(10^{15} - 5)^2$ je:
 $14 \cdot 9 + 14 \cdot 0 + 2 + 5 = 133$ 1t

5t